

LANTMÄTERIETS ARBETE MED DIGITALA TVILLINGAR

2025-04-11

INNEHÅLL

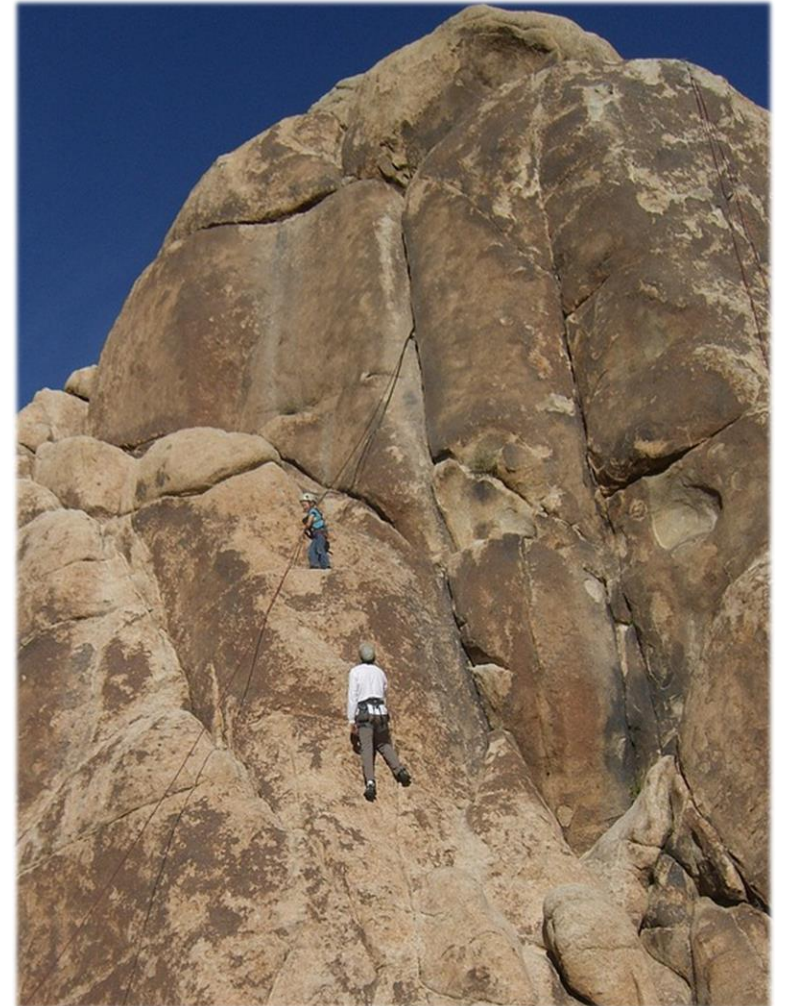
- Lantmäteriets utmaningar
- Digitala tvillinggruppen på Lantmäteriet
- Lantmäteriet idag
- Nationella Geodatatplattformen (NGP)
- Geodatarådets vision 2040
- Lantmäteriets roll och fortsatta arbete

LANTMÄTERIETS UTMANINGAR

Nuvarande utvecklingstakt gör att vi behöver se över geodatahanteringen

För att vara relevanta på geodataområdet behöver vi:

- utveckla vår information som idag främst är anpassad för människor som tittar på kartor samt för GIS-analyser i 2D
- strukturera om informationen och anpassa den för samhällets digitalisering, 3D-analyser och automatisering
- utveckla våra metoder för insamling och tillhandahållande
- anpassa oss till nuvarande säkerhetsläge

DIGITAL TVILLINGGRUPP PÅ LANTMÄTERIET

Vilka krav ställer digitala tvillingar på informationsförsörjning och samordning?

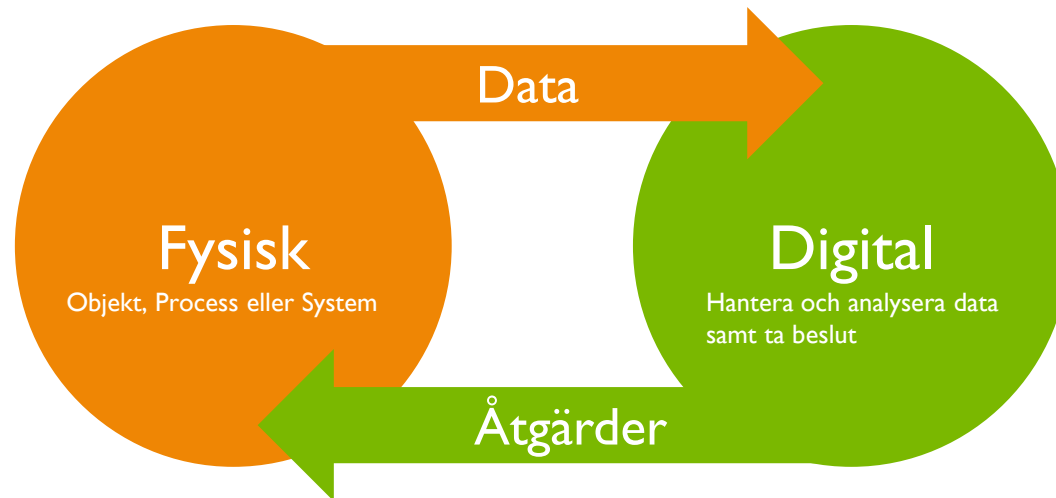
En tvärfunktionell grupp inom Lantmäteriet som ska:

- Bygga kunskap om digitala tvillingar inom Lantmäteriet
- Utredda vilka krav som digitala tvillingar ställer på informationsförsörjning och samordning
- Förbereda Lantmäteriet på framtida behov

VAD GÖR EN DIGITAL TVILLING?

Drivs av ett syfte - olika digitala tvillingar för olika syften

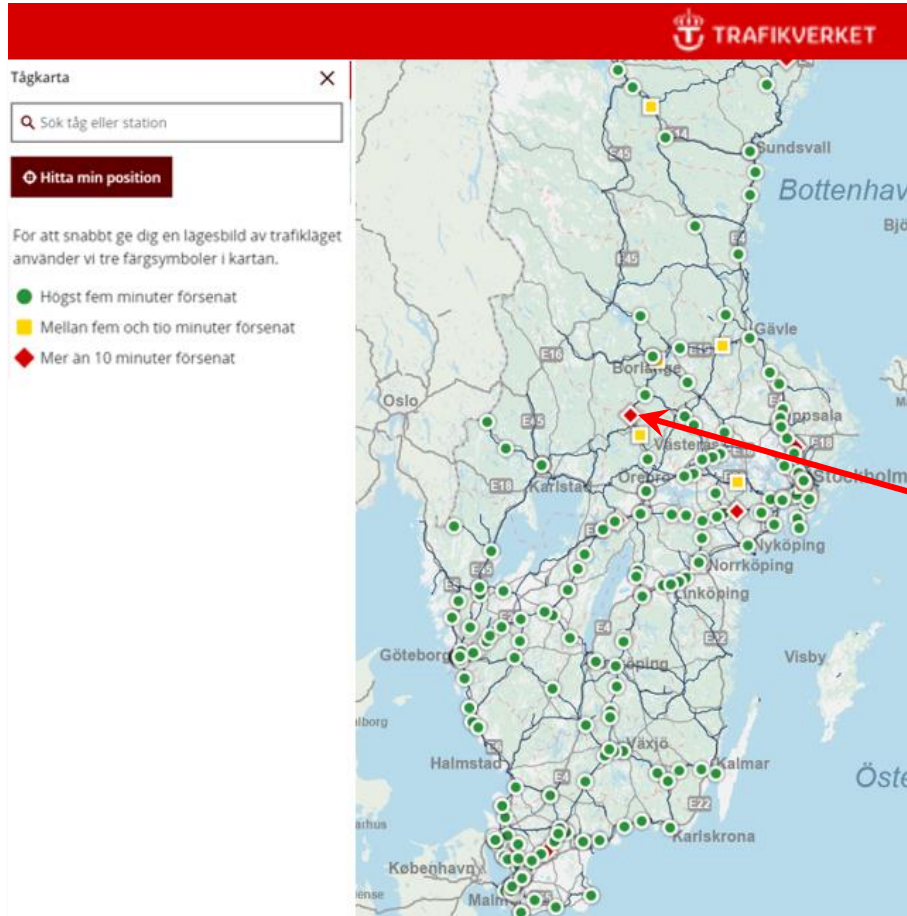

1. Analysera
2. Förutspå
3. Historik

Skapar mervärde - snabbare och bättre resultat

ETT ENKELT EXEMPEL PÅ DIGITAL TVILLING

TÅG 8190

Örebro C – Gävle C

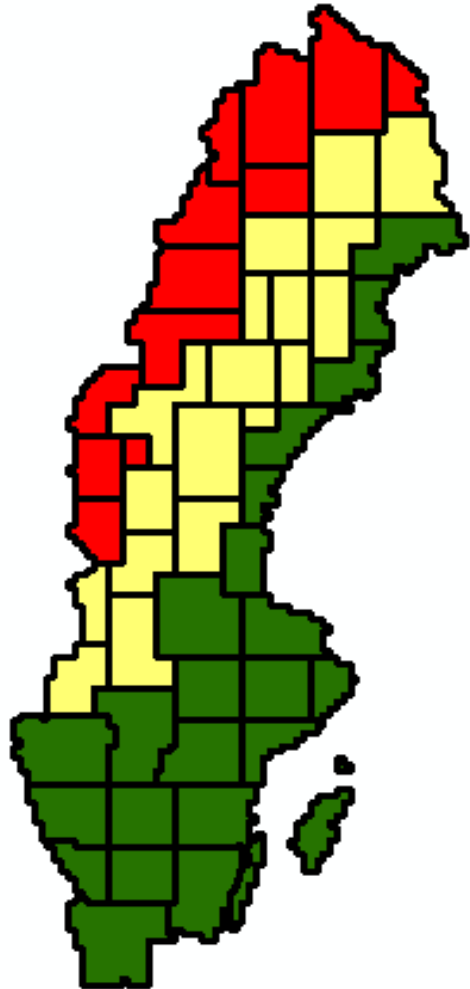
Nästa station: Grängesberg

◆ Försenad 12 minuter

TiB

Ankomst	Avgång	Station	Spår
	10:53	<u>Örebro C</u>	4
	10:54	Har avgått	
11:08	11:28	<u>Frövi</u>	2
	11:28	Har avgått	
	11:28	Spårfel	
11:24	11:42	<u>Lindesberg</u>	1
	11:44	Har avgått	
	11:44	Spårfel	
11:37	11:53	<u>Storå</u>	1
	11:55	Har avgått	
	11:55	Spårfel	
11:57	12:09	<u>Kopparberg</u>	2
	12:11	Har avgått	
	12:11	Spårfel	
12:04	12:17	<u>Ställdalen</u>	1
	12:18	Har avgått	
	12:18	Spårfel	
12:17	12:29	<u>Grängesberg</u>	1
	12:29	Spårfel	
12:28	12:37	<u>Ludvika</u>	3
	12:37	Spårfel	

VI JOBBAR MED NATIONELL TÄCKNING AV GEODATA

Bild och Höjd

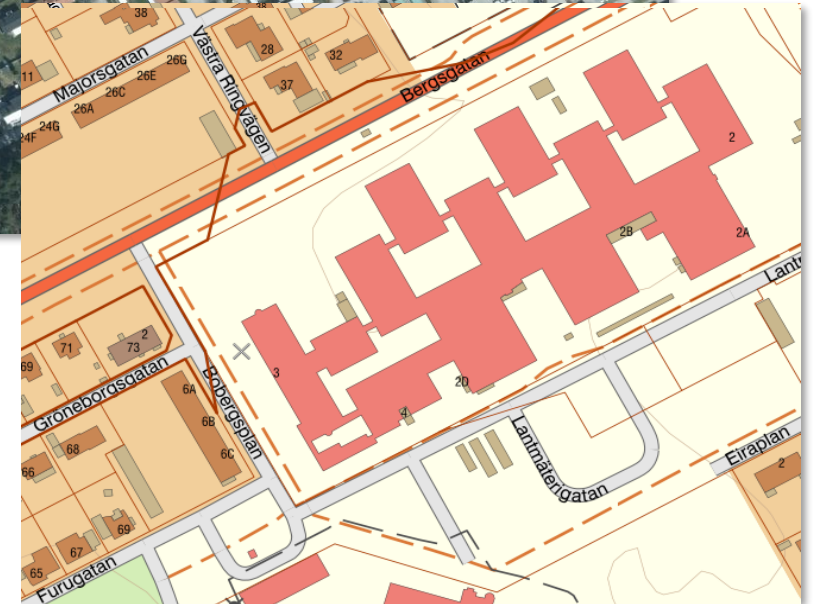
Flygbilder och Ortofoto
Laserdata och Markhöjdmodell

Topografi

Marktäcke och Markanvändning
Ytvatten
Vägar och Järnvägar
Byggnader
Övriga byggnadsverk
Ortnamn
mm

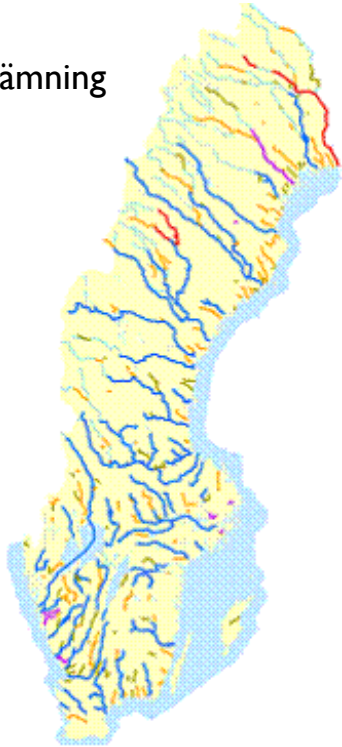
Fastighetsinformation

Fastighetsgränser
Administrativa gränser
Adresser
mm

EXEMPEL PÅ NATIONELL ANVÄNDNING

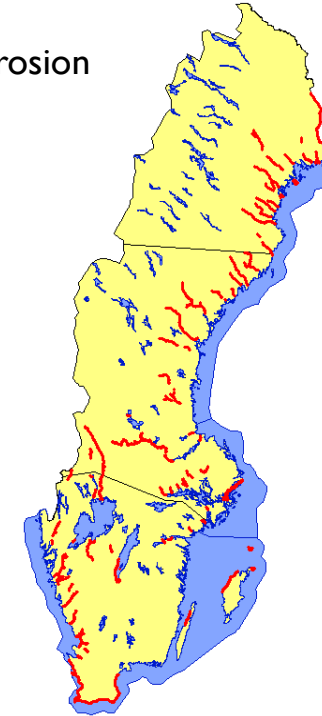
Översvämning

Skred

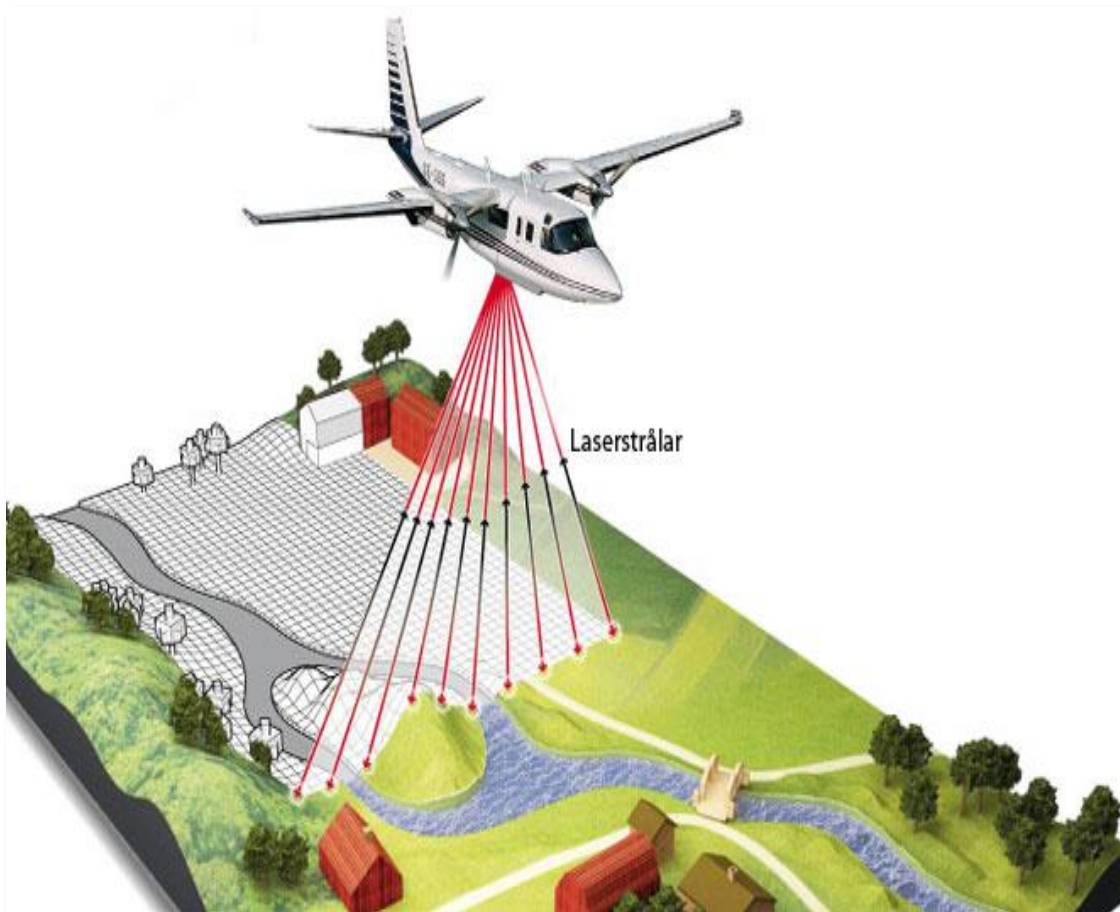

Erosion

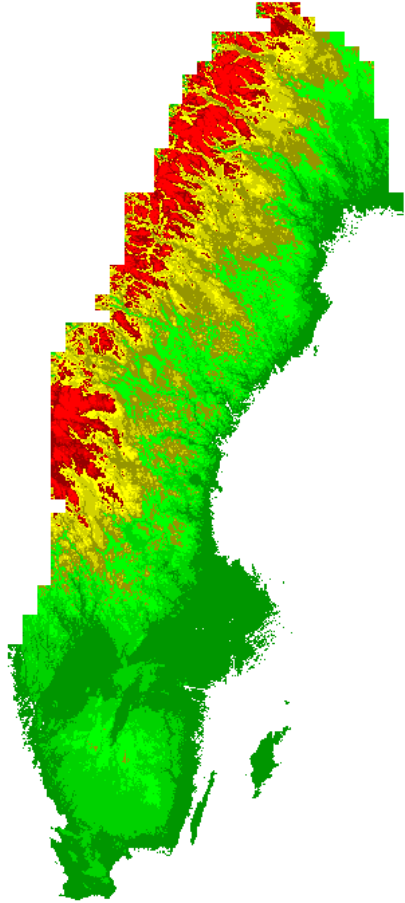
SÅ SAMLAR VI IN GEODATA

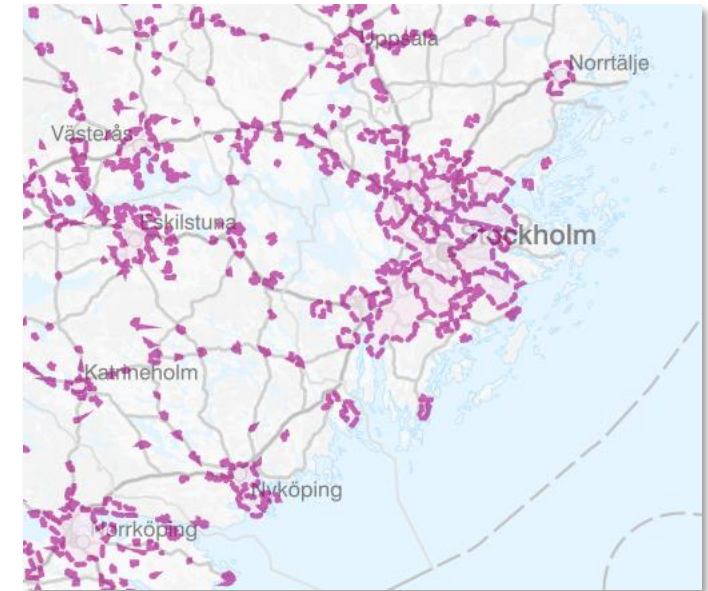
- Egen regi
- Samverkan
- Redaktionell insamling

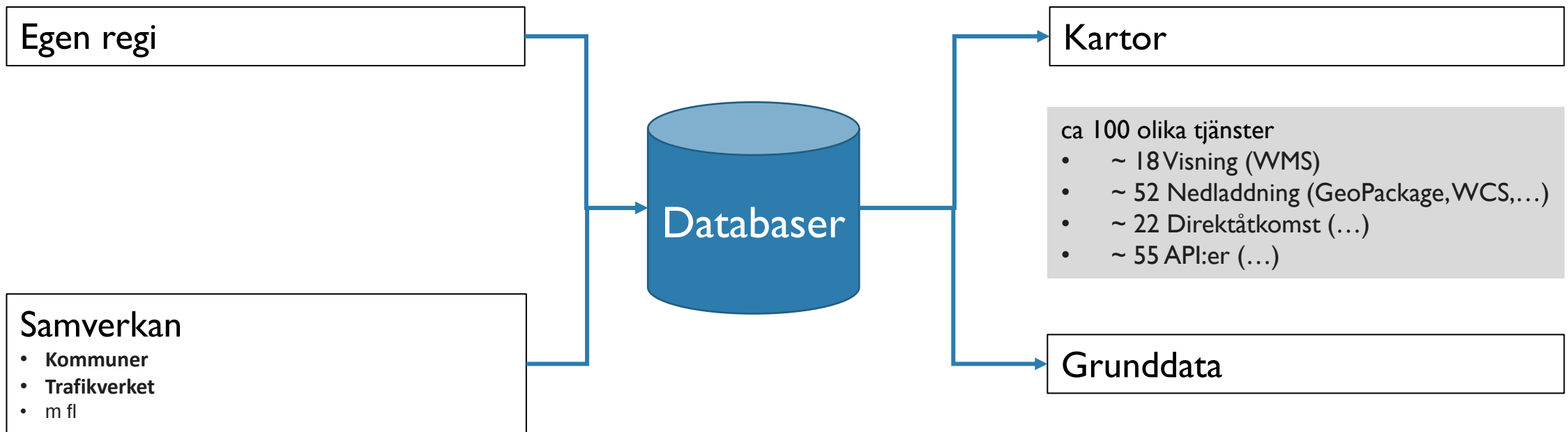
EXEMPEL PÅ INSAMLING I SAMVERKAN

- **ca 450 000 km²**
  - 290 kommuner
- **ca 10 miljon byggnader**
  - 95% av Sveriges yta ajourhålls av Lantmäteriet, omfattande ca 25% av beståndet
  - 5% av Sveriges yta ajourhålls av kommuner, omfattande ca 75% av beståndet

INSAMLING OCH TILLHANDAHÅLLANDE

VÅRA PRODUKTER

ca 100 olika tjänster

- ~ 22 är öppna data
- ~ 55 är avgifts fria data*

*Avgiftsfria data och inte öppna data på grund av lagstiftning

Vissa produkter:

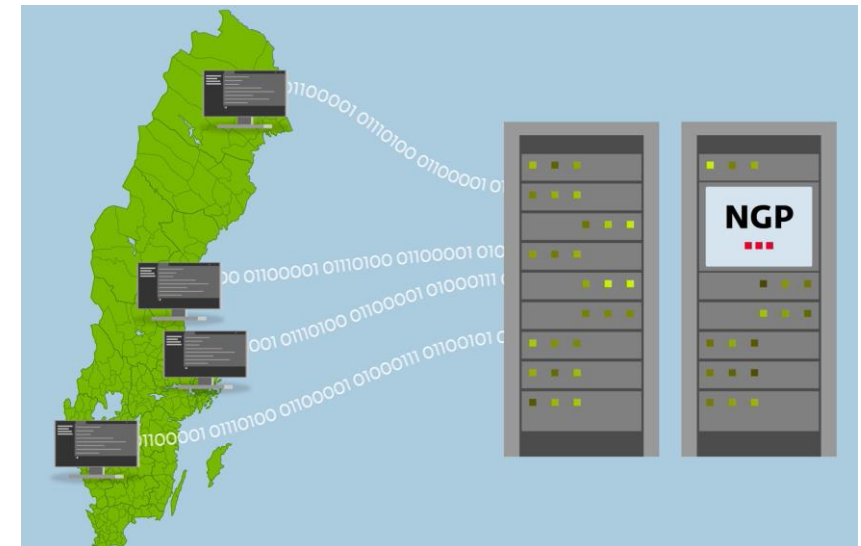
- kräver ändamålsprövning enligt fastighetsregisterlagen
- innehåller personuppgifter och kräver godkännande av villkor och att du anger hur du kommer att behandla personuppgifter

- 18 är också High Value Data (HVD) sedan februari 2025 (EU-direktiv), tillhandahålls via STAC API
  - Administrativ indelning
  - Adress
  - Byggnad
  - Fastighetsområde
  - Hydrografi
  - Markhöjdmodell
  - Marktäcke
  - Ortnamn
  - Ortofoto

NATIONELLA GEODATAPLATTFORMEN (NGP)

- Data är öppna, men måste registrera sig för att nyttja NGP
- Ger åtkomst till nationellt standardiserad grunddata via STAC API. Utbytesformat är i GeoJSON (huvudsakligen)
- Nationella specifikationer och ramverk ger förutsättningar för olika aktörer att arbeta på ett likartat sätt
- Fokus på plan-, lov- och byggprocessen
- Specifikationer som tagits fram hittills:
  - Byggnad
  - Detaljplan
  - Planbeskrivning
  - Kulturhistoriska lämningar
  - Gräns för fjällnära skog

SÄKERHET

- Kart- och bildsekretess
- Informationen måste säkerhetsklassas
- Kombinationer av olika geodata måste bedömas

TESTER MED INSAMLING FÖR 3D REDOVISNING

- Under 2025 planerar Lantmäteriet att i detalj utreda hur geodata i 3D bör utformas
- Kommer att publicera en 3D-demonstrator och testdata i 3D externt för att få in användarnas synpunkter
- Har ansökt om medel för *Grundläggande rikstäckande geodata i 3D som möjliggör för digitala tvillingar*

VÅR VISION BYGGER PÅ GEODATARÅDETS VISION 2040

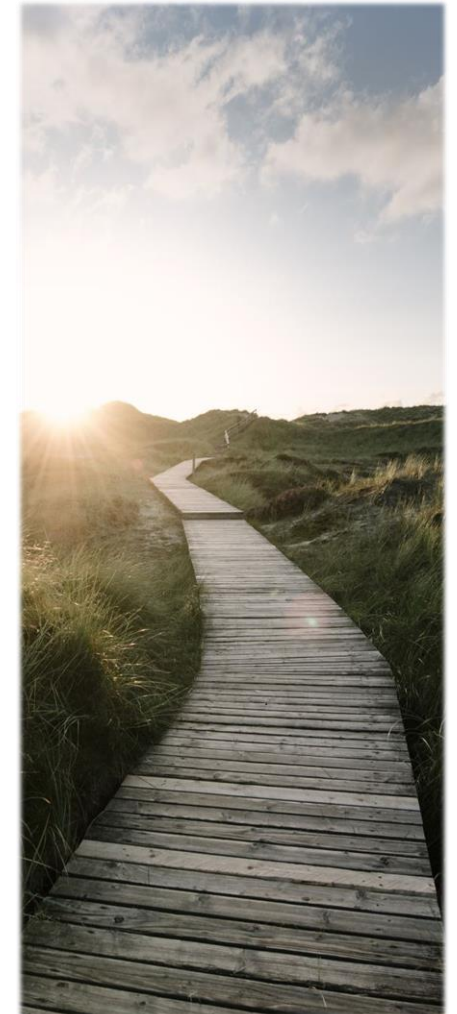
- Visionen siktar mot ett informationsekosystem för offentliga- och privata sektors geodata
- Informationsekosystemet:
  - är viktigt för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen
  - ska vara så öppet som möjligt och så stängt som nödvändigt
- Vision 2040 talar mer om informationsekosystem och digitala plattformar än om digitala tvillingar

LANTMÄTERIETS ROLL

Lantmäteriet ska:

- Hantera dataförsörjning inom vårt ansvarsområde:
  - Grunddata som bild-, laser-, topografi- och fastighetsdata
  - Standardiserad nationell översiktlig 2D- och på sikt 3D-karta
- Samordna dataförsörjningen av offentliga aktörers geodata, t ex idag via Nationella geodataplattformen och dess ramverk
- I samverkan med Geodatarådet succesivt utveckla insamling, lagring och tillhandahållande, från dagens infrastruktur till framtidens informationsekosystem
  - Anpassa datamodeller, lagring, och tillhandahållande för att enkelt kunna nyttjas i olika digitala tvillingar samt av AI, med mera
  - Kräver att vi hanterar beständiga ID:n, objekt i 3D, historik och framtid

LANTMÄTERIETS FORTSATTA ARBETE

Lantmäteriet ska:

- Omvärldsbevaka aktiviteter kopplade till digitala tvillingar:
  - generellt, för att hitta nya initiativ och trender
  - utvalda aktiviteter nationellt och internationellt
- Delta i utvalda aktiviteter kopplade till digitala tvillingar
- Dokumentera krav och behov från olika aktörer som berör Lantmäteriet
- På sikt kunna driva processinriktade digitala tvillingar för handläggning som vi ansvarar för, exempelvis fastighetsbildning
- Regeringsuppdrag: Nationell strategisk plan för geodataområdet
  - åtgärder som kan förbättra hur geodata produceras, tillgängliggörs och nyttjas
  - stärka säkerhet och informationssäkerhet
  - ta fram transparenta prismodeller
  - föreslå hur ansvar och finansiering kan och bör utvecklas
  - klart 30 augusti 2025

LANTMÄTERIETS NYTTOR MED NHDT-PROJEKTET

Lantmäteriet vill delta i 2 arbetspaket:

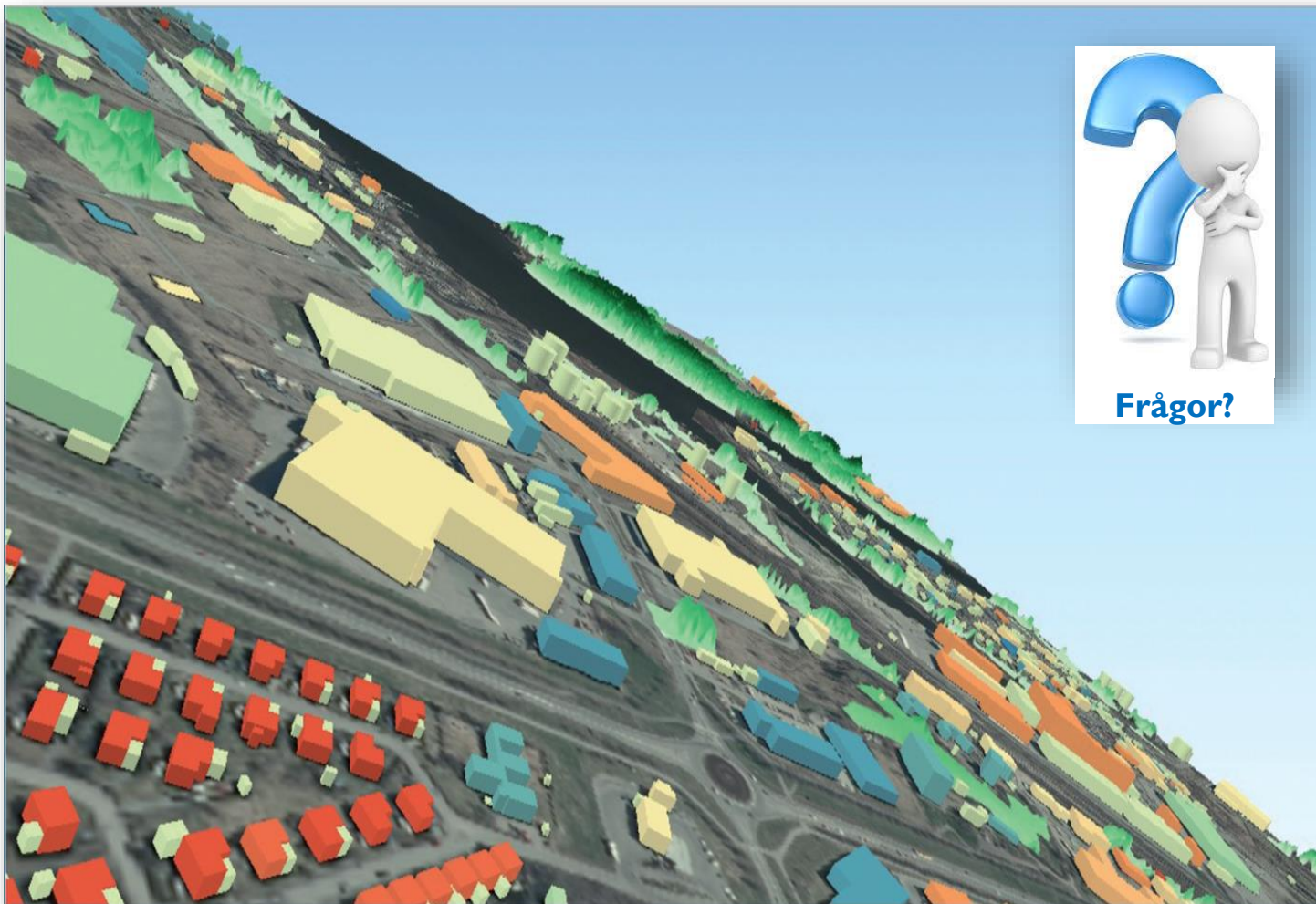
AP3 Datarymden och skalbarhet i en nationell digital tvilling:

- utforska EUs arbete med Dataspace och HVD samt få en djupare förståelse kring vad ett dataspace är
- lära oss hur Lantmäteriets befintliga system med enkla medel göras mer datarymdsmässiga
- lära oss hur sömlös övergång mellan byggaktörers, kommunens och statliga myndigheter data kan byggas

”AP5 Prototyper och användartester”:

- delta i användartester för att testa hur Lantmäteriets befintliga data och tjänster kan nyttjas tillsammans kommunala data

TACK! VI FINNS PÅ...

WEBBPLATS www.lantmateriet.se

KONTAKT www.lantmateriet.se/kontakt

TELEFON 0771-63 63 63

LINKEDIN www.linkedin.com/company/lantmateriet

FACEBOOK www.facebook.com/lantmateriet

INSTAGRAM www.instagram.com/lantmateriet